

INSTRUKCJA
ORGANIZACJI SZKOLEŃ I KURSÓW
Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY
W POLSKIM ZWIĄZKU MOTOROWYM

POLSKI ZWIĄZEK MOTOROWY

GŁÓWNA KOMISJA
BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

ROZDZIAŁ I

Cel instrukcji

1. Instrukcja określa:
  - a) zakresy i programy szkoleń/kursów,
  - b) organizację szkoleń/kursów,
  - c) sposób przeprowadzania egzaminu kończącego szkolenia/kursy,
  - d) kwalifikacje kadry dydaktycznej przeprowadzającej szkolenia/kursy,
  - e) sposób certyfikacji przeprowadzonych szkoleń,
  - f) formy doskonalenia umiejętności i recertyfikacji,
  - g) prawa i obowiązki Ratownika Drogowego PZM i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM,
  - h) standaryzację wyposażenia Ratownika Drogowego PZM.

2. Użyte w instrukcji określenia oznaczają:
  - a) **szkolenie** – obejmuje wiedzę i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy w stopniu podstawowym ze szczególnym uwzględnieniem ratownictwa drogowego, zgodnie z ramowym programem szkolenia
  - b) **kurs** – cykl zajęć stacjonarnych, mających na celu uzyskanie wiedzy i umiejętności udzielania pierwszej pomocy, zgodnie z ramowym programem kursu. Zakończony zostanie egzaminem i poświadczony certyfikatem
  - c) **miejsce zdarzenia** - miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące stan nagłego zagrożenia zdrowotnego i obszar, na który rozciągają się jego skutki
  - d) **pierwsza pomoc** - zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem udostępnionych do powszechnego obrotu wyrobów medycznych
  - e) **stan nagłego zagrożenia zdrowotnego** - stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu, uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagające podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych;
  - f) **ratownictwo techniczne** – jest to zespół czynności podejmowanych w celu ratowania, poszukiwania lub ewakuacji ludzi oraz ratowania mienia i środowiska z wykorzystaniem środków technicznych
  - g) **ratownictwo ludzi** – jest to zespół czynności podejmowanych w celu poszukiwania i uwalniania zaginionych, uwięzionych lub zagrożonych osób
  - h) **pomocnicze czynności ratownicze** – jest to zespół przedsięwzięć podejmowanych w ramach współpracy z profesjonalnymi służbami ratowniczymi
  - i) **KSRG** – Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy
  - j) **PRM** – Państwowe Ratownictwo Medyczne

ROZDZIAŁ II

Zakresy szkoleń

1. Ustala się następujące zakresy szkoleń:
  - a) szkolenie podstawowe,
  - b) kurs Ratownika Drogowego PZM,
  - c) kurs Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM.
2. **Szkolenie podstawowe** - to szkolenie z zasad udzielania pierwszej pomocy, które może zostać rozszerzone o elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Adresowane jest do wszystkich uczestników ruchu drogowego, instytucji, grup zorganizowanych itp. Szkolenie kończy się wydaniem zaświadczenia (wzór – zał. Nr 1)
3. **Kurs Ratownika Drogowego PZM** - jest zaawansowanym szkoleniem w zakresie udzielania pierwszej pomocy i ratownictwa drogowego, zakończonym egzaminem i potwierdzony certyfikatem (wzór – zał. Nr 3).
Ratownik Drogowy PZM to osoba, która niesie pomoc osobom poszkodowanym w wypadkach i zdarzeniach drogowych.
Po ukończeniu kursu Ratownik Drogowy PZM będzie przygotowany do:
  - a) zabezpieczenia osób znajdujących się w miejscu zdarzenia oraz podejmowania działań zapobiegających zwiększeniu liczby osób poszkodowanych i degradacji środowiska,
  - b) dokonywania oceny stanu poszkodowanych i udzielenie pierwszej pomocy i wsparcia psychicznego,
  - c) prawidłowego wezwania profesjonalnych służb ratowniczych,
  - d) organizowania i prowadzenia szkoleń podstawowych z zakresu udzielania pierwszej pomocy, ratownictwa drogowego i bezpieczeństwa w ruchu drogowym (po uprzednim odbyciu stażu asystenckiego).
4. **Kurs Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM** jest zaawansowanym szkoleniem Ratowników Drogowych PZM, obejmującym zakres m.in.: Ratownika PRM i elementy szkolenia Ratownika KSRG, zakończonym egzaminem i potwierdzony certyfikatem (wzór –zał. Nr 4).

ROZDZIAŁ III

Warunki dla kandydatów na szkolenia i kursy

1. Szkolenia podstawowe.
  - a) Szkolenie podstawowe jest dostępne dla wszystkich zainteresowanych.
  - b) W programie szkolenia podstawowego nie przewiduje się egzaminu, a po ukończeniu szkolenia uczestnik może otrzymać zaświadczenie.
2. Kurs Ratownika Drogowego PZM.
  - a) Kandydat na kurs powinien mieć 18 lat.
  - b) Osoby niepełnoletnie mogą uczestniczyć w kursie, a nadanie tytułu Ratownika Drogowego PZM oraz wydanie certyfikatu i dokumentacji nastąpi po uzyskaniu pełnoletniości.
  - c) Wniosek kandydata na kurs (wzór – zał. Nr 2)
3. Kurs Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM.
  - a) Działalność Ratownika Drogowego PZM przez okres minimum 3 lat.
  - b) Staż asystencki na kursach na Ratownika Drogowego PZM.
  - c) Wniosek kandydata potwierdzony przez macierzysty Automobilklub lub Klub PZM.

- d) Ważna legitymacja Automobilklubu/ Klubu, ważna legitymacja Ratownika Drogowego PZM oraz Książeczka Ratownika Drogowego PZM dokumentująca działalność w zakresie ratownictwa.

ROZDZIAŁ IV

Organizacja szkoleń i kursów

1. Organizatorem szkoleń są Ratownicy Drogowi PZM działający z ramienia Automobilklubu/ Klubu bądź Okręgu PZM.
2. Organizatorem kursów Ratowników Drogowych PZM są ZO PZM oraz Automobilkluby i Kluby upoważnione przez GK BRD.
3. Organizatorem kursów Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM są Centra Szkolenia Ratowników Drogowych powołane i zatwierdzone przez GK BRD PZM.
4. Osobą odpowiedzialną za realizację programu szkolenia/ kursu jest Kierownik, który posiada tytuł Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM.
Kierownik odpowiedzialny jest za:
  - a) określenie terminu i miejsca szkolenia,
  - b) przygotowanie materiałów i pomocy szkoleniowych,
  - c) dobór kadry szkoleniowej,
  - d) sporządzenie wymaganej dokumentacji,
  - e) wydanie zaświadczeń i certyfikatów oraz dokumentacji
  - f) w przypadku kursu instruktorskiego wystąpienie do GK BRD o wydanie Legitymacji Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM

ROZDZIAŁ V

Programy szkoleń

Ramowy program szkolenia podstawowego *(przewidziany do realizacji w ciągu 5 godzin)*

1. Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy.
2. Wyposażenie apteczki.
3. Postępowanie na miejscu zdarzenia.
4. Prawidłowe wezwanie pomocy służb profesjonalnych.
5. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa.
6. Udzielanie pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
7. Ćwiczenia z grupą – pokaz resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

Program szkolenia może być dostosowany do potrzeb zainteresowanych.

Ramowy program szkolenia na stopień Ratownika Drogowego PZM
(przewidziany do realizacji w ciągu 30 godzin)

1. Założenia i sprawy organizacyjne kursu.
2. Historia Ratownictwa Drogowego w PZM.
3. Działalność GK BRD ZG PZM.
4. Prawa i obowiązki Ratownika Drogowego PZM.

Tematyka kursu z zakresu Ratownictwa – wykłady i zajęcia praktyczne.

5. Podstawy prawne dla ratownictwa medycznego.
6. Sprzęt używany w ratownictwie.
7. Strategia wczesnych działań ratowniczych.
8. Podstawy anatomii i fizjologii człowieka.
9. Postępowanie w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
10. Zajęcia do dyspozycji prowadzących.

Ramowy program szkolenia na stopień Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM
(przewidziany do realizacji w ciągu 40 godzin)

1. Założenia i sprawy organizacyjne kursu.
2. Historia Ratownictwa Drogowego w PZM.
3. Działalność GK BRD ZG PZM.

Tematyka kursu z zakresu Ratownictwa – wykłady i zajęcia praktyczne.

4. Organizacja ratownictwa – podstawy prawne.
5. Sprzęt używany w Ratownictwie.
6. Strategia wczesnych działań ratowniczych.
7. Elementy anatomii i fizjologii człowieka.
8. Zakres działań ratowniczych w stanach nagłego zagrożenia zdrowia i życia.
9. Wybrane zagadnienia z metodyki, dydaktyki, i psychologii.
10. Psychologiczne aspekty wsparcia poszkodowanych.
11. Zagadnienia dot. zasad organizowania szkoleń i kursów.
12. Zajęcia do dyspozycji prowadzących.

Tematyka szkolenia wraz z przydziałem godzinowym poszczególnych programów szkoleń i kursów została ujęta w „Programie szczegółowym szkolenia z zakresu Ratownictwa Drogowego w PZM”, obowiązującym wraz z niniejszą instrukcją szkolenia.

ROZDZIAŁ VI

Nadawanie tytuł Ratownika Drogowego PZM i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM

1. Tytuł Ratownika Drogowego PZM nadaje właściwy ZO PZM lub upoważniony Automobilklub/ Klub po zdaniu egzaminu teoretycznego i praktycznego zgodnie z ramowym programem kursu.
2. Tytuł Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM nadaje GK BRD PZM po zdaniu egzaminu z zakresu wiedzy i umiejętności objętych ramowym programem kursu.

ROZDZIAŁ VII

Kwalifikacje kadry dydaktycznej prowadzącej szkolenia i kursy

1. Zajęcia teoretyczne i praktyczne kursów i szkoleń prowadzi Instruktor Ratownictwa Drogowego PZM, lekarz systemu, pielęgniarka systemu, ratownik medyczny.

Szkolenia podstawowe może prowadzić Ratownik Drogowy PZM po uprzednim odbyciu stażu asystenckiego na min. dwóch szkoleniach.

2. Zajęcia teoretyczne i praktyczne na kursie Instruktora Ratownictwa Drogowego w zakresie: pedagogiki, dydaktyki, metodyki, psychologii oraz prawa prowadzą osoby posiadające kwalifikacje i/lub doświadczenie zawodowe.

ROZDZIAŁ VIII

Sposób przeprowadzania egzaminu kończącego kurs

1. Kurs Ratownika Drogowego PZM i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM kończy się egzaminem teoretycznym i praktycznym zgodnie z programem danego kursu.
2. Do egzaminu na kursie Ratownika Drogowego może przystąpić osoba, która uczestniczyła w 90% zajęć teoretycznych i praktycznych objętych programem kursu.
3. Do egzaminu na kursie Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM może przystąpić osoba, która: uczestniczyła w 90% zajęć teoretycznych i praktycznych objętych programem kursu i jest aktywnym Ratownikiem Drogowym PZM przez co najmniej 3 lata.
4. Egzamin składa się z dwóch części: egzaminu teoretycznego i praktycznego.
5. Każda część egzaminu oceniana jest oddzielnie.
6. Miejsca i terminy egzaminu teoretycznego i praktycznego ustala kierownik kursu w porozumieniu z przewodniczącym komisji egzaminacyjnej, zwanej dalej "komisją".
7. Egzamin teoretyczny przeprowadzany jest w formie testu, ujętego w kartę testową, składającego się z zestawu min. 30 pytań testowych, wybranych przez komisję spośród pytań testowych opracowanych przez organizatora kursu.
8. Karty testowe są przygotowywane, przechowywane i przekazywane w warunkach uniemożliwiających ich nieuprawnione ujawnienie oraz dostarczane na miejsce egzaminu teoretycznego przez kierownika kursu.
9. W trakcie egzaminu teoretycznego zabronione jest wnoszenie karty testowej z sali egzaminacyjnej lub jej kopiowanie.
10. Odpowiedzi na pytania testowe udziela się wyłącznie na karcie testowej.

11. Podstawą do zaliczenia egzaminu teoretycznego jest udzielenie prawidłowych odpowiedzi, na co najmniej 90 % pytań testowych zawartych w karcie testowej.
12. Pozytywny wynik egzaminu teoretycznego stanowi warunek konieczny dopuszczenia do egzaminu praktycznego.
13. Egzamin praktyczny na kursie Ratownika Drogowego PZM obejmuje wykonanie przez osobę zdającą:
  - a) jednego losowo wybranego zadania egzaminacyjnego sprawdzającego praktyczne postępowanie w ramach pierwszej pomocy
  - b) resuscytacji krążeniowo - oddechowej na fantomie z elektronicznym monitorowaniem i oceną wykonywanych czynności wraz z możliwością wydruku danych.
14. Egzamin praktyczny na kursie Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM jest rozszerzony o przygotowanie konspektu przeprowadzenia opracowanego wykładu.
15. W przypadku, gdy osoba zdająca nie zaliczy lub w części egzaminu lub nie przystąpi do niego z ważnych przyczyn losowych, może ona przystąpić do egzaminu lub jego części w następnym terminie, wyznaczonym przez organizatora.
16. Egzamin jest przeprowadzany przez komisję składającą się z trzech osób.
17. Członków komisji powołuje i odwołuje kierownik kursu prowadzącego kurs.
18. Osoba, która odbyła kurs i zdała egzamin z wynikiem pozytywnym, otrzymuje certyfikat oraz legitymację i Książeczkę Ratownika Drogowego PZM.

ROZDZIAŁ IX

Okres ważności uprawnień Ratownika i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM.

1. Okresem ważności uprawnień Ratownika Drogowego i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM jest członkostwo w PZM, corocznie potwierdzane przez macierzystą jednostkę Ratownika Drogowego (Automobilklub/ Klub) znaczkami na legitymacji Ratownika Drogowego PZM oraz recertyfikacja umiejętności co 3 lata poczynając od 01.01.2012 roku.
2. Dotychczas wydane uprawnienia „Starszy Ratownik Drogowy PZM” zachowują ważność, a coroczne przedłużenie ważności obowiązuje na zasadach jak w pkt. 1

ROZDZIAŁ X

Formy doskonalenia

Ratowników Drogowych PZM i Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM

1. Doskonalenie Ratowników Drogowych PZM i Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM jest realizowane w następujących formach kształcenia:
  - a) warsztatach
  - b) seminariach
  - c) samokształceniach.
2. Doskonalenie Ratowników Drogowych PZM i Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM realizowane jest w uczestnictwie bądź współorganizacji w corocznych Mistrzostwach Ratowników Drogowych PZM wszystkich szczebli.
3. Doskonalenie Ratowników Drogowych PZM i Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM realizowane jest w trzyletnich okresach rozliczeniowych;
4. Przebieg doskonalenia Ratowników Drogowych PZM i Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM dokumentują wpisy w Książeczce Ratownika Drogowego PZM.

ROZDZIAŁ XI

Prawa i obowiązki

Ratownika Drogowego PZM i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM

1. Ratownik Drogowy PZM powinien w każdym czasie i warunkach drogowych udzielić pomocy poszkodowanym w wypadku pod warunkiem, że nie zagraża to jego zdrowiu lub życiu.
2. Ratownikiem Drogowym PZM może zostać osoba pełnoletnia będąca członkiem Automobilklubu lub Klubu sfederowanego w Polskim Związku Motorowym.
3. Warunkiem uzyskania tytułu Ratownika, a także wyższego stopnia jest uczestnictwo w kursach według programu przewidzianego dla danego stopnia oraz uzyskania pozytywnego wyniku na egzaminie.
4. Ratownik Drogowy PZM powinien dążyć do podnoszenia swoich kwalifikacji
5. Ratownik Drogowy PZM powinien współdziałać z przedstawicielami instytucji bezpieczeństwa ruchu drogowego.
6. Ratownik Drogowy PZM uczestniczy w imprezach ratowniczych obowiązkowo co najmniej 1 raz w roku.
7. Ratownik Drogowy PZM winien przestrzegać przepisów i wytycznych obowiązujących w ratownictwie drogowym.
8. Pojazd Ratownika Drogowego PZM dodatkowo wyposażony jest apteczkę pierwszej pomocy i kamizelkę ostrzegawczą z napisem Ratownik Drogowy.

ROZDZIAŁ XII

Atrybuty Ratownika Drogowego PZM i Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM

1. Ratownik otrzymuje legitymację i Książeczkę Ratownika Drogowego PZM, w której dokumentuje swoją działalność, dokonując odpowiednich wpisów oraz prowadzi rejestr form doskonalenia.
2. Instruktor Ratownictwa PZM posiada Legitymację Instruktora wydaną przez GK BRD PZM oraz pieczęć, którą należy wykonać wg wzoru załącznika nr 5.
3. Ratownik Drogowy, Instruktor Ratownictwa Drogowego PZM posiadają kamizelkę ostrzegawczą zgodną z Normą Europejską EN wg załącznika nr 6.
4. Pojazd Ratownika Drogowego powinien być oznaczony naklejką przyklepną (do przedniej szyby w prawym górnym rogu, tylna w lewym dolnym) ze znakiem graficznym RATOWNIK DROGOWY PZM.

ROZDZIAŁ XIII

Dokumentacja szkolenia

1. Dokumentację z odbytych szkoleń/kursów sporządza Kierownik.
2. Wypełnioną dokumentację przechowuje i archiwizuje jednostka organizująca szkolenie/kurs.
3. Kierownik szkolenia/kursu sporządza listę osób biorących czynny udział w szkoleniu/kursie z uwzględnieniem rodzaju szkolenia, imienia i nazwiska, PESEL-u oraz przynależności do Automobilklubu/Klubu PZM. Podaje również kadrę dydaktyczną prowadzącą zajęcia.

4. Kierownik kursu przygotowuje ponadto „Dziennik kursu”, w którym wpisuje wszystkie aspekty przeprowadzenia kursu.
5. Po każdym szkoleniu i kursie Kierownik szkolenia/ kursu sporządza informację.
6. Informacja powinna zawierać: nazwę szkolenia, ilość uczestników, ilość członków PZM, ilość nadanych uprawnień, przynależność do jednostek PZM.
7. Kierownik kursu instruktorskiego przekazuje informację o odbytym kursie do GK BRD przy ZG PZM.

Uwaga: niniejsza instrukcja anuluje „Instrukcję Szkolenia” zatwierdzoną przez GK BRD z dnia 21 grudnia 2001r.

Opracował: – Zespół d.s. Ratownictwa Drogowego GK BRD PZM

***Zatwierdzono przez
Główną Komisję BRD PZM***

Do chwili opracowania nowych programów szkolenia, obowiązują dotychczasowe programy.

11.09.2011

Obowiązuje od dnia publikacji.

Załączniki

- a) Załącznik nr 1
- Wzór zaświadczenia po ukończeniu szkolenia podstawowego
- b) Załącznik nr 2
- Wniosek uczestnika na kurs Ratownika Drogowego PZM / Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM
- c) Załącznik nr 3
- Wzór certyfikatu po ukończeniu kursu Ratownika Drogowego PZM
- d) Załącznik nr 4
- Wzór certyfikatu po ukończeniu kursu Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM
- e) Załącznik nr 5
- Wzór pieczętki Instruktora Ratownictwa Drogowego
- f) Załącznik nr 6
- g) – Wzór kamizelki Ratownika Drogowego PZM

NAZWA JEDNOSTKI
ORGANIZUJĄCEJ SZKOLENIE

ZAŚWIADCZENIE

nr .../ Rok

Imię i Nazwisko

Uczestniczył(a) w wykładach i ćwiczeniach praktycznych szkolenia

z zakresu

Udzielania Pierwszej Pomocy

w dniu

dzień, miesiąc, rok

Program szkolenia obejmował wykłady i ćwiczenia praktyczne w stopniu podstawowym z zakresu postępowania w wypadku miejscowych zagrożeń, podstawy resuscytacji krążeniowo oddechowej w zakresie BLS, postępowania w obrażeniach ciała.

Zajęcia prowadzone były zgodnie z obowiązującymi, programem szkolenia Ratownictwa Drogowego PZM zatwierdzonym przez Główną Komisję Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Ochrony Środowiska zgodnym z najnowszymi wytycznymi Polskiej i Europejskiej Rady Resuscytacji.

Prowadzący szkolenie:

.....

Kierownik Jednostki Szkolącej

.....

.....
Miejscowość, data

NAZWA JEDNOSTKI
ORGANIZUJĄCEJ KURS

CERTYFIKAT

nr .../RD/Rok

Imię i Nazwisko

uczestniczył w wykładach i ćwiczeniach praktycznych 30 – godzinnego kursu

„Ratownika Drogowego PZM”

w dniach
dzień (od – do), miesiąc, rok

oraz zdał egzamin teoretyczny i praktyczny z materiału objętego kursem

Program kursu obejmował wykłady i ćwiczenia praktyczne z zakresu organizacji ratownictwa medycznego, postępowania w wypadku miejscowych zagrożeń, podstawy reanimacji BLS, postępowania w obrażeniach ciała, zasady postępowania w wypadkach drogowych, masowych i katastrofach, zabezpieczenia miejsca wypadku, współdziałania ze służbami ratowniczymi, funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego. Zajęcia prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz najnowszymi wytycznymi Polskiej i Europejskiej Rady Resuscytacji.

KIEROWNIK KURSU

INSTRUKTOR
Ratownictwa Drogowego PZM Nr .....

.....
Imię i Nazwisko

K I E R O W N I K

Jednostki Organizującej Kurs

.....
Imię i Nazwisko

.....
Miejscowość, data

NAZWA JEDNOSTKI
ORGANIZUJĄCEJ KURS

CERTYFIKAT

nr ... / IRD/ Rok

Imię i Nazwisko

uczestniczył(a) w wykładach i ćwiczeniach praktycznych kursu

Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM

w dniach

dzień (od – do), miesiąc, rok

oraz zdał(a) egzamin teoretyczny i praktyczny z materiału objętego kursem

Program kursu obejmował wykłady i ćwiczenia praktyczne z zakresu organizacji ratownictwa medycznego, postępowania w wypadku miejscowych zagrożeń, podstawy reanimacji BLS, postępowania w obrażeniach ciała, zasady postępowania w wypadkach drogowych, masowych i katastrofach, zabezpieczenia miejsca wypadku, współdziałania ze służbami ratowniczymi, funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego, obowiązujących przepisów prawnych, aspektów pedagogiki, psychologii, metodyki nauczania, organizacji kursów szkoleniowych, sprawdzianów i egzaminów. Zajęcia prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, instrukcją szkolenia PZM oraz wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji 2005.

OPIEKUN NAUKOWY

.....
Funkcja

.....
Imię i Nazwisko

K I E R O W N I K
OŚRODKA/ CENTRUM SZKOLENIA
RATOWNIKÓW DROGOWYCH PZM

.....
Imię i Nazwisko

.....
Miejscowość, data

Pieczętka w kształcie prostokąta o wymiarach 45 x 15 mm z napisem uzyskanego tytułu (duże litery) i nazwiska oraz nr ewidencyjnego nadanego przez GK BRD w Warszawie

GK BRD 000/2010	INSTRUKTOR RATOWNICTWA DROGOWEGO PZM Jan Kowalski
--------------------	---

Rys.1 Wzór pieczętki

ZAŁĄCZNIK NR 6

Kamizelka ostrzegawcza musi posiadać Deklarację Zgodności, że jest zgodna z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn.21.12.2005 Dz. U. Nr 259, Dyrektywą 89/689/EWG oraz Normą Europejską EN 471-2003.

Napis **RATOWNIK DROGOWY PZM** z tyłu i napis z przodu po lewej stronie piersi **RATOWNIK DROGOWY PZM**.

Fot.1 Kamizelka ostrzegawcza z przodu

Fot. 2 Kamizelka ostrzegawcza z tyłu